Hukuk Bölümü 2006/279 E. , 2007/33 K.

- YÖNETİM KURULU KARARIYLA ÜCRETİNDEN KESİLEN TUTARIN TAHSİLİ HK
  - ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI HAKKINDA KANUN (4046) Madde 21

"İçtihat Metni"

Davacı : O.E.

Davalı : S. HOLDİNG A.Ş. Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. M.O.

O L A Y : K. A.Ş. de kapsam dışı personel olarak çalışmakta iken, 4046 Sayılı Yasa gereği başka kuruluşa naklen atanan davacı; K. Yatırım Holding A.Ş.'nin Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun K-21 sayılı kararı ile Türk Ticaret Kanunu Hükümleri çerçevesinde, özel hukuk tüzel kişiliği olarak, ana sözleşmesinde belirtilen konularda faaliyet yapmak üzere kurulduğunu,24.11.1998 tarih ve 98/92 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile30.12.1998 tarihli bilançosu ile S. Holding A.Ş.'ne devredilerek tüzel kişiliğinin son bulduğunu; Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2000/472, K:2001/377 kararına göre, K. Yönetim Kurulunun kararı ile ücretinden yapılan kesintinin haksız ve hukuka aykırı olduğu kesinlik kazandığından, ücretinden bu şekilde kesilen tutarın tarafına ödenmesi için S. Holding A.Ş. Genel Müdürlüğüne dilekçe verdiğini, ancak herhangi bir olumlu işlem yapılmadığını; Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin dosyası incelenerek, K. Yönetim Kurulunun 9.10.1998/51 ve 25.11.1998/61 sayılı kararları ile ücretinden haksız ve hukuka aykırı olarak kesilen 977.223.000.-TL tutarın, kesinti tarihinden ödeme tarihine kadar geçen sürede T.C. Ziraat Bankasında tüketici kredilerine uygulanan faiz üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte tahsili istemiyle22.10.2003 tarihinde adli yargı yerine dava açmıştır.

Davacının sözünü ettiği K. Yönetim Kurulunun 9.10.1998/51 sayılı kararında; ücretleri Yüksek Planlama Kurulu'nca tespit edilen tavan ücretin üzerinde olanların, l998 yılı ücretleri ile YPK tavan ücreti arasındaki fark tutarın, personel ücretlerinden mahsup edilerek tahsil edilmesi; 25.11.1998/61 sayılı kararında da, ücret farklarının 1997 yılı başından itibaren hesaplanmış olduğu, ücretler ile YPK tavan ücreti arasındaki fark tutarın, aylık brüt ücretlerinin ¼'ü oranında, ücret dışı alacaklarının ise tamamından kesilerek tahsil edilmesi gerektiği hususuna yer verilmiştir.

Davacının emsal olarak gösterdiği Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2000/472, K:2001/377 kararı incelendiğinde; Davacının K. Yatırım Holding A.Ş., sonradan (S. HOLDİNG A.Ş. Genel Müdürlüğü), Davalının ise, şirkette Genel Müdür olarak görevli iken 30.11.1997tarihinde bu görevinden iş aktinin feshi sonucunda ayrılmış bulunan A.A.Ç. olduğu; dava dilekçesinde, davacı şirketin Başbakanlık özelleştirme İdaresine bağlı ve özelleştirme yasası hükümlerine tabi bir kamu iktisadi kuruluşu olduğu, ücret ve diğer özlük haklarının tespitinin yetkili Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulunca düzenlendiği, davalı yanın 1997 yılı içerisinde almış olduğu aylık ücret ve diğer ödemelerde kendisine ödenmiş bulunan toplam ödemelerin, Başbakanlık Denetleme Kurulu tarafından incelendiğinde Yüksek Planlama Kurulu kararlarına aykırı olarak fazladan ödeme yapıldığının ortaya çıktığını, bu ödemelerin 8.107.457.971 TL asıl ve fazla ödenen miktar ile ihtar tarihine kadar işlemiş 4.178.763.627 TL faiz alacağından oluşan ceman 12.286.221.598 TL olduğunun ileri sürüldüğü, bu tutarın davalıdan tahsiline ve asıl alacağa ayrıca yasal faiz yürütülmesine karar verilmesinin talep edildiği; dava dilekçesinin, Ankara 10. İş Hakimliğinin esasına kayıtlandığı ve yargılamaya başlandığı; ancak, 10. İş Hakimliğinin 1998/1180 Esasında yürütülen yargılama esnasında Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Rıza Ayhan imzalı 6.10.1999günlü bilirkişi raporunun ardından 7.12.1999günlü E:1998/1180, K:1999/1430 sayılı kararla ve "davacı şirketin 1987 yılında Anonim Şirket olarak kurulmasına karşın, sermayesinin büyük bölümünün kamu ortaklığı idaresine, bir bölümünün S.bank Genel Müdürlüğüne, bakiyesinin S.taş Holding ile Özel teşebbüse ait olup, sermayesinin yarısından fazlasının Devlete ait oluşu, 1475 sayılı yasanın 14/7 maddesinde bu maddede geçen kamu kuruluşları deyiminden katma ve özel bütçeli idareler ile 468 sayılı kanunun 4. maddesinde sayılan kurumların anlaşılması, kamu iktisadi teşekkülleri ile ilgili 233 sayılı kanun hükmündeki kararname ekinde KİT sayılan kuruluşların liste halinde isimlerinin yazılıp bu KİT'lerde çalışan personelin statüsünün de 399 sayılı kanun hükmünde kararname ile belirlenmesi, somut davada davacı şirketin bir kamu kuruluşu olmayıp TTK.nu hükümlerine göre kurulmuş özel hukuk hükümlerine tabi bir Anonim Şirket olması nedeni ile bu şirkette çalışanların ücretlerinin ve diğer sosyal haklarının tespitinde, yetkili organın YPK olmayıp, şirket yönetim kurulu bulunuşu, böylece davacı ile davalı arasındaki ilişkinin atama tasarrufuna dayalı olmaması sebebi ile bir kamu ilişkisi yerine, tümden 1475 sayılı kanun hükümlerine tabi hizmet ilişkisi olduğu hususu dikkate alınarak, davanın 492 sayılı kanunun tarife hükümleri de uygulanmak sureti ile sübut bulmadığından REDDİNE" karar verilmiş olduğu; Davacı yanın temyizi üzerine 10. İş Hakimliğinin anılan kararının Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 25.4.2000gün, 2000/2173-6263 sayılı ilamı ile "….davalı Başbakanlığın 22.5.1992tarih ve 2337 sayılı yazı ile görevden alınan Şenay Koç'un yerine atama tasarrufu ile K. Yatırım Holding A.Ş. Genel Müdürlüğüne getirilip üç beş yıl çalıştıktan sonra yine aynı makamın 20.11.1997tarihli tasarrufu ile görevden alındığına, şahsi sicil dosyasındaki Başbakanlık yazıları bu hususu belirlediğine, atama tasarrufu ile Genel Müdürlüğe getirilen davalının, davacı şirket ile arasındaki uyuşmazlığın İş Mahkemesinde görülüp, sonuçlandırılmasının olanağının bulunmadığını, ilişkinin statü hukukuna tabi olduğuna göre, bu davanın çözüm yerinin Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu kabul edilerek dava dilekçesinin görev noktasından reddine karar verilmesi gerekirken işin esasının incelenmesinin hatalı bulunduğu …" gerekçeleri ile kararın bozulduğu; bu karara uygun olarak Ankara 10. İş Hakimliğinin 22.6.2000tanzim günlü 2000/616-341 sayılı hükmü ile oluşturulan görevsizlik kararı sonucunda da uyuşmazlığın; Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin esasına intikal ettiği; bu Davada da davacının taleplerini tekrarladığı; Mahkemece konunun incelendiği; 7. İş Hakimliğinin 2000/900 Esaslı ilamının verildiği dosyada bilirkişi Prof. Dr. Rıza Ayhan'dan bu görüş ve itirazlar bağlamında, somut davanın yargılaması sürecinde 23.11.2000tarihli ek raporların temin edildiği, bilirkişinin kısaca, K.'in ne bir Devlet ne de bir kamu tüzel kişisi olduğunu, tamamı ile özel hukuk hükümleri ile kurulan bir özel hukuk tüzel kişisi olduğunu yeniden belirttiği; böylece bilirkişinin 6.10.1999tarihli ilk raporundaki görüş ve değerlendirmesinde ısrarcı olduğu; bu ek rapora davacının itirazı ve itirazı ile beraber yinelediği özelleştirme yüksek kurulu kararı ile diğer uyuşmazlık mahkemesi kararları beraberinde, dosyanın yeniden oluşturulan bilirkişiler Tahir Sinanoğlu ve arkadaşlarına tevdii olunduğu; bu bilirkişilerin tanzim ettikleri ve 3.5.2001'de verdikleri ortak raporlarında, gerekçesi sıralandığı üzere sonuçta; davacı K. kuruluşunun, 16.2.1987günlü Ticaret Sicil Gazetesindeki Ana Sözleşmesinde belirtildiği gibi, TTK.'nu hükümlerine göre kurulan bir şirket olduğu, Anonim Şirketin yönetim kurulu tarafından yönetilmesinden, yönetim kurulunun hizmet sözleşmesi ile davalıyı Genel Müdür olarak çalıştırmasından, hizmet aktinin davacı K. YH A.Ş. yönetim kurulu tarafından imzalanmasından, başka bir kimsenin veya makamın onayından geçmemesinden dolayı statü gereğince buna da gerek bulunmadığından, hizmet aktine aynen davacının uymuş bulunmasından, erken fesih nedeni ile davalının sözleşmeden ve iş yasasından doğan hak ve hukukunun teslim edilmesinden dolayı, 7,5 ay sonra çıkmış bulunan 9.7.1998gün ve 31 sayılı yönetim kurulu kararına göre ücret hesabı yapmanın, sözleşmesinin ve İş Yasasının 60. maddesine aykırı düşmesi sebebi ile, davacı K. Yatırım Holding A.Ş. vekilinin

12.286.221.598 TL'lik istirdat talebinin yerinde bulunmadığı görüşüne yer verildiği belirtilerek; sonuç itibariyle, davacı yanın baştan beri ileri sürdüğü nedenlerle rapora karşı çıkmasının yerinde bulunmadığı; davalının, rapora göre davanın reddini savunduğu, toplanan deliller ve son alınan rapor nedeni ile talep reddolunarak, davanın REDDİNE karar verildiği; bu kararın, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 21.5.2003 gün ve E:2002/15307, K:2003/6264 sayılı ilamı ile onandığı; karar düzeltme yoluna gidilmediği için de kesinleştiği anlaşılmıştır. **]**

ANKARA 13. İŞ MAHKEMESİ; 9.2.2005 gün ve E:2003/661, K:2005/33 sayı ile, Davacının dilekçesinin özeti yapıldıktan sonra; Davalı taraf vekilinin cevap dilekçesinde, davacının K. A.Ş. de çalışmakta iken 4046 Sayılı Yasa gereği başka kuruluşa naklen atandığı, davanın çözüm yerinin İdari Yargı olduğu, aynı konuda verilmiş mahkeme kararları bulunduğu, bu durumda davanın reddinin istenildiği; Davacının şahsi sicil dosyasının getirtilmiş olduğu, kendisinin 4046 sayılı yasa hükümleri doğrultusunda özelleştirme kapsamına alınan K. Yatırım Holding A.Ş. de çalışmakta iken, daha sonra davalı Holdinge intikali suretiyle tüzel kişiliğinin sona erdirildiği, davacının iş yerinde kapsam dışı personel olarak çalışmakta iken K. in kamuya ait pay oranının Mahkemelerince sorulduğu, dolayısıyla kamu payının oranı göz önünde tutulmak suretiyle, ilgili daire kararları da dikkate alınarak, davada yargılama görevinin İdari Yargıya ait bulunduğu ve Mahkemelerinin görevsiz olduğu kanaatinin oluştuğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Bunun üzerine davacı, aynı istemle, 23.2.2005 gününde idari yargı yerine dava açmıştır.

ANKARA 9. İDARE MAHKEMESİ TEK HÂKİMİ; 21.7.2006 gün ve E:2005/314 sayı ile, dava konusu olayda K. A.Ş.'nin S. Holding A.Ş.'ye devredilmesi neticesinde, davacı kapsam dışı personel statüsüne girse de, davacının ücretinden yapılan kesintinin K. A.Ş.'de 1475 sayılı İş Kanununa göre hazırlanan hizmet sözleşmesi ile çalıştığı dönemde gerçekleştirilen alacağının tutarı, İş Kanununa göre belirleneceğinden uyuşmazlığın çözümünün adlı yargının görevine girdiği; açıklanan nedenlerle, Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Coşkun ÖZTÜRK, Serap AKSOYLU, Esen EROL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan2.4.2007günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare mahkemesince 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu, adli yargı dava dosyasının, gönderilmiş olduğu Ankara 9. İdare Mahkemesinden, Başkanlık yazısı ile temin edildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Davacının K. Yatırım Holding A.Ş.'nde, kapsam dışı personel statüsünde Muhasebe ve Finansman Müdürü olarak çalışmakta iken, Yönetim Kurulu kararı ile ücretinden yapılan kesintinin haksız ve hukuka aykırı olduğundan bahisle, kesilen tutarın tarafına ödenmesi istemiyle açılmıştır.

K. Yatırım Holding A.Ş. Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun 30.5.1986 tarih ve K-21 sayılı kararı ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde, Özel Hukuk Tüzel Kişiliği olarak, ana sözleşmesinde belirtilen konularda faaliyet yapmak üzere kurulmuştur. 16.2.1987 gün ve 1704 sayılı T.Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilen Ana Sözleşmesine göre Sermayesinin %84'ü Başbakanlık Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi'ne, %15'i S.bank Genel Müdürlüğü'ne, %0,1 hissesi S.taş Holding A.Ş.'ye, kalan hisseleri de Süpet S. …A.Ş. ve Süteks S.…A.Ş.'ne aittir.

Davacı, K. Yatırım Holding A.Ş.'nde 1475 sayılı İş Kanunu ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tâbi, kapsam dışı personel olarak çalışmış; Şirket ile aralarında Personel Hizmet Sözleşmesi düzenlenmiştir.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun(ÖYK) 12.1.1995 tarih ve 95/7 sayılı kararı ile K. Yatırım Holding A.Ş.'deki Özelleştirme İdaresine Başkanlığı'na ait hisselerin özelleştirilme kapsamına alınmasına karar verilmiş ve 25.10.1996 tarih ve 66/29 sayılı strateji kararı doğrultusunda da tüm varlıkları satılarak özelleştirme çalışmaları tamamlanmıştır.

24.11.1998 tarih ve 98/92 sayılı ÖYK kararı gereği, Şirket ile bağlı ortaklarının bünyesinde bulunan özel kişilere ve kuruluşlara ait hisselerin satın/devir alınmasına, özelleştirme kapsam ve programında bulunan S. Holding ile birleştirilmek suretiyle tüzel kişiliklerinin sona erdirilmesine ilişkin işlemlerin, Özelleştirme İdaresine Başkanlığı'nca yerine getirilerek, 25.12.1998 tarih ve 1358 sayılı Olur ile de Şirketin 30.12.1998 tarihi itibariyle çıkarılacak devir bilançosu üzerinden tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte S. Holding'e intikali suretiyle birleştirilmesine karar verilmiştir. Bahse konu Olur çerçevesinde, %99.84'ü kamuya ait olan Şirketin tüzel kişiliği, 15.1.1999 tarih ve 4713 sayılı Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanarak sona ermiştir.

K.'in tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte intikali suretiyle, birleştirilmesine karar verilen S. Holding'in yapısına bakıldığında;

Bakanlar Kurulu'nun 30 Ekim 1987 günlü Resmi Gazetede yayımla-
nan 11.9.1987 günlü, 87/12184 sayılı kararı ile S.bank'ın 3291 sayılı Kanunun 13. maddesine göre özelleştirilmesine karar verilmiş, bu karar nedeniyle ve adı geçen Kanunun 14/a maddesi hükmü uyarınca S.bank'ın hisselerinin tamamı bedel alınmadan Toplu Konut
ve Kamu Ortaklığı İdaresine devredilmiştir. Aynı maddenin (b) işaretli bendine göre özelleştirilmesine karar verilen teşekkül ve kuruluşların sermayelerindeki kamu payı % 50 nin altına düşünceye kadar faaliyetleri, organları, yönetimi, denetimi ve diğer hususlar hakkında karar vermeye Kamu Ortaklığı Kurulu yetkili kılınmıştır. Bu yetkiye dayanılarak Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu'nun kararı ile S.bank Holding Anonim Şirketinin ana sözleşmesi kabul edilmiş ve karar tarihi itibariyle yürürlüğe konulmuştur. Ana sözleşmenin 17. maddesine göre şirketin organizasyon yapısı, personelin istihdam şartları, ücret ve maaşlarına ait usul ve esasların yönetim kurulunca belirlenmesi öngörülmüştür.

S.bank'ın yukarıda açıklanan hukuki yapısından, özelleştirme süreci içine girmiş olmakla beraber halen hisselerinin tamamının kamuya/ Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait olduğu; satış, işletme hakkı verilmesi, kiralama ve işin gereğine uygun sair hukuki tasarruflar yönteminden bir veya birkaçının birlikte veya ayrı kullanılması şeklinde **özelleştirme stratejisinin oluşturulduğu** anlaşılmaktadır. Şu hale göre, S.bank Holding A.Ş. dava konusu işlem tarihinde kamu kurumu niteliğini

korumakta, personeli ile ilgili işlemlerini tek taraflı olarak aldığı buyurucu ve yürütülmesi zorunlu nitelikteki kararlarla düzenlemektedir. Ana sözleşmesinin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmış, adının S.bank Holding Anonim Şirketi olarak belirlenmiş ve Yüksek Planlama Kurulunca özelleştirilmesine karar verilen kuruluşlar hakkında 233 sayılı KHK hükümlerinin uygulanamayacağına karar verilmiş olması, kurumun "kamu kurumu" ve personeli ile arasındaki ilişkinin "idari" niteliğini değiştirmemektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere, K.'in sermayesinin tamamına yakınının kamuya ait bulunduğu, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde yönetildiği, yapısı itibariyle KİT'lere tamamen benzeyen, ancak 233 sayılı KHK'ye tabi olmayan kuruluşlardan biri olduğu; sonuçta kamu kurumu niteliği ağır basan bir anonim şirket niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır. Kuruluşun birleştirildiği S. Holding'in de sermayesinin tamamının kamuya ait olması dikkate alındığında; kamu görevlisi niteliği ağır basan personel ile şirket arasındaki ilişkinin, idare hukuku ilkelerine dayanan ve idare hukuku kurallarıyla düzenlenen bir kamu hukuku ilişkisi olduğu kabul edilmelidir.

Belirtilen tüm bu hususlar ile Uyuşmazlık Mahkemesinin, 1.3.1996 tarih ve 22567 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 22.1.1996 günlü, E: 95/1, K: 96/1 sayılı kararıyla; özelleştirme kapsamında bulunan kuruluşlarda kapsam dışı statüde çalışan personelin kurumları ile olan ilişkilerinden doğan anlaşmazlıkların çözüm yerinin idari yargı olduğuna ve konunun 2247 sayılı Yasanın 30. maddesi uyarınca bu doğrultuda ilke kararına bağlanmasına karar verilmiş olması karşısında, davacının ücretinden yapılan kesintinin tarafına ödenmesi isteminden doğan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-c. maddesinde yer alan " Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" kapsamında idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerekir.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 9. İdare Mahkemesi Tek Hakimince yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 9. İdare Mahkemesi Tek Hakimince yapılan BAŞVURUSUNUN REDDİNE 2.4.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.